

СЕКЦІЯ 6. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Каданер О. В.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов № 1*

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна

ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАТЕКСТІВ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Визначальною метою освітнього закладу є підготовка майбутнього покоління до повновагової участі у всіх сферах життя суспільства. Для здійснення даної мети освітній процес повинен вибудовуватися із урахуванням тенденцій розвитку полікультурного суспільства. Для полікультурного суспільства характерна взаємодія різних культур, мов і множина текстів, які існують в світовому, інформаційному просторі, що створюються сучасними засобами масової комунікації.

Ключове завдання освітнього закладу і викладача полягає в тому, щоб розвинути здатність до взаємодії з потоками медіаінформації в глобальному інформаційному просторі. Оцінювати і створювати, шукати і аналізувати медіатексти. Для здійснення цих завдань потрібно ефективно використовувати медіасередовище.

Використання медіатекстів на заняттях з іноземної мови дозволяє розширювати межі світу учнів/студентів, відкриваючи для них вікно в світ сучасної іншомовної культури. Навчання іноземної мові за допомогою медіатекстів допомагає розвивати комунікативну компетенцію, яка включає соціокультурну компетенцію, оскільки без знання соціокультурного фону неможливо сформувати комунікативну компетенцію. Вивчення іноземної мови покликане виховати особистість, яка бажає брати участь в міжкультурних комунікаціях.

Сучасні технічні засоби навчання виступають добрими помічниками для виховання особистості з розвинутою комунікативною компетенцією, яка бажає брати активну участь в міжкультурних комунікаціях. Особливе місце серед них займають повідомлення будь-якого медійного виду і жанру, які пов'язані з кінематографом, радіо, телебаченням, відео, інтернетом.

Термін медіа виник в ХХ столітті. Спочатку його ввели для позначення феномена «масової культури», для позначення прояви особливого виду культури інформаційного суспільства, що є посередником між суспільством і державою, соціумом і владою.

Медіаосвіта дуже важлива на сьогоднішній момент, за допомогою неї люди можуть вдумливо ставитися до медіа, виховувати відповідаль-

них громадян, здатних висловлювати власну думку на основі отриманої інформації. Медіаосвіта допомагає інтерпретувати і створювати тексти, вибирати відповідні медіа для комунікації.

Результатом медіаосвіти стає медіакомпетентність особистості. Це, безумовно, сукупність знань, умінь, здібностей, мотивів, які сприяють вибору, критичному аналізу, створенню та передачі медіатекстів в різних формах і жанрах, аналізу функціонування медіа в соціумі.

При викладанні гуманітарних дисциплін, відбувається засвоєння гуманітарних знань, які впливають на емоційну сферу учня/студента. Зважаючи на це, актуальним стає застосування ілюстративного матеріалу, відеофайлів, презентацій, що забезпечує використання в навчанні різних механізмів переробки інформації.

З урахуванням того, що ЮНЕСКО визначило медіаосвіту, як пріоритетну галузь культурно-педагогічного розвитку XXI століття, медіапедагогіка має великі перспективи. Медіаосвіта з її багатою історією та великою географією виявляється все більш затребуваною, а головне – необхідною в сучасній соціокультурній ситуації.

Для виконання освітньої діяльності медіатехнології є плідною технологією, завдяки своїм якостям – інтерактивності, гнучкості, інтеграції різних видів наочної навчальної інформації, а так само можливості враховувати індивідуальну характеристику учнів/студентів, що сприяє збільшенню рівня мотивації.

Використання медіа в навчальному процесі забезпечує ємний інформативний зміст навчального заняття. Варто відзначити наступні позитивні характеристики використання нових медіа на занятті: дозволяє сконцентрувати увагу на засвоєння найбільш складних тем, скорочує час, дозволяє охопити більш великий обсяг інформації, формуючи вміння і навички самостійної роботи. Українські та зарубіжні дослідники в галузі вивчення медіа прийшли до висновку, що засоби масової комунікації слід розглядати, як засіб підвищення ефективності навчання.

Варто відзначити переваги використання нових медіа в навчанні: з'являється можливість самовизначення навчального процесу, звільнення його від кордонів, оптимізація наочності за допомогою мультимедіа, можливість моделювання, одночасно відбувається і перегляд основних навчально-психологічних положень.

В англomовній науковій культурі в 90-х роках двадцятого століття виник термін медіатекст. Медіатекст – це складна динамічна одиниця, за допомогою якої здійснюється мовне повідомлення в сфері масових комунікацій. Основними структурними якостями медіатексту є цілісність, зв'язаність, точність, логічність, зрозумілість, доступність. Літературними якостями медіатексту виступає правильність культура і чистота мови. Існують різні види медіатекстів, але не існує єдиного критерію поділу класифікацій медіатекстів. Найбільш розгорнута на сьогоднішній момент класифікація, що враховує такі параметри, як

спосіб виробництва, форма медіатексту, канал поширення, функціонально-жанровий тип тексту, тематична домінанта.

Необхідність медіаосвіти пов'язана з використанням комп'ютерних програм на занятті і в позааудиторній діяльності, що призводить до суттєвих змін форм і методів навчання. Використання ІКТ вносить в навчальну діяльність елементи творчості учнів/студентів, активізує і стимулює цю діяльність, формує самостійність, підвищує мотивацію навчальної діяльності. Застосування ІКТ в освіті не призводить до витіснення викладача, навпаки, його роль в нових умовах істотно збільшується. Суттєво доповнюються і урізноманітнюються традиційні засоби навчання.

Головною, відмінною рисою медіатексту є креолізований характер тексту в масовій комунікації, іншими словами, злиття вербальної і візуальної інформації, використання різних кодів. Різні види медіатекстів, наприклад, рекламний, журналістський, PR-текст, Internet- текст використовують різні системи кодів для передачі повідомлення аудиторії. Виконуючи різні функції, вони використовують різні засоби для конструювання змістів.

Відповідно до завдань МОН України специфіка предмета «іноземна мова» визначається комунікативною (мовною) діяльністю. Варто звернути увагу на те, що при навчанні важливо враховувати вимоги державних стандартів до програм навчання, а так само і до навчально-методичного комплексу. Для ефективного формування комунікативної діяльності викладач повинен ретельно вибирати зміст навчального матеріалу. При вивченні іноземної мови комунікативна компетенція учнів/студентів виражається в умінні спілкуватися на мові, що вивчається.

Згідно обов'язкового мінімуму змісту загальної освіти з іноземних мов, учні/студенти в процесі навчання повинні оволодіти певними вміннями: вміння знаходити в тексті (медіатексті) необхідну інформацію, вміння розуміти пропоновану інформацію точно і повно, вміння розуміти зміст і основні факти, про які повідомляється в тексті (медіатексті), вміння використовувати знання про структуру та функції мови при аналізі тексту (медіатекста). Виходячи з даних вимог необхідно навчити учнів/студентів працювати з текстом – реальною і продуктивною основою навчання всіх видів мовної діяльності. Важливо звернути увагу на 3 етапи роботи: предтекстовий (pre-reading), текстовий (while-reading), післятекстовий (post-reading).

Ефективність від впровадження ІКТ в навчальний процес залежить не тільки від якості розроблених і включених в навчальний процес ІКТ, а й від реалізації відповідних форм і методів викладання. Включення ІКТ в навчальний процес, безумовно, сприяє активізації діяльності викладачів. Основними формами використання ІКТ в навчальному процесі є мультимедійні презентації на підтримку традиційних занять, електронні підручники з навчальними розділами та елективними

курсами, сайти, які присвячені окремим заняттям або розділам навчальних курсів, включення власних методичних розробок.

Таким чином, в учнів/студентів повинні бути сформовані такі медіаосвітні вміння, як вміння знаходити інформацію в різних джерелах, систематизувати її за певними ознаками, включати її в систему знань та використання цих знань при сприйнятті і критичному осмисленні інформації, вміння інтерпретувати інформацію, розуміти її суть, адресну спрямованість, мету інформування; візуальну інформацію переводити в вербальну знакову систему і навпаки. Вміння чітко формулювати те, що дізналися з мультимедійного інформаційного джерела.

Список використаних джерел:

1. Бакулев Г. П. Массовая коммуникация: западные теории и концепции. – М., 2007. – 176 с.
2. Балашова Е. Ф. Англоязычные медиатексты в контексте интерактивных приемов обучения // Вестник МГУ, серия № 19 «Лингвистика и межкультурная коммуникация». – М., 2009. – 178 с.
3. Галченков А. С., Кузьмич Т. А. Медиаобразование в современной школе. – М.: научно-методический журнал. – №3. – 05/2012. – С. 39-71.
4. Добросклонская Т. Г. Медиалингвистика: системный подход к изучению языка СМИ : современная английская медиаречь: учеб.пособие. М. : Флинта : Наука, 2008. – 263 с.
5. Чернышова Т. В. Модель когнитивно-речевого взаимодействия в сфере массовой газетной коммуникации: детерминационные факторы // Жанры и типы текста в научном и медийном дискурсе / под ред. А. Г. Пастухова. Орел, 2008. – С. 59-63.
6. Чичерина Н. В. Медиаграмотность как одна из ключевых компетенций современного специалиста. Реформа системы высшего образования в сфере гуманитарных и социальных наук: проблемы и перспективы – США и Россия : материалы междунар. Конф,СПб.: Изд-во РГПУ им. А.И. Герцена, 2006. – 254 с.
7. Шмелева Т. В. Медиатекст: парадоксы авторского начала // СМИ в современном мире. – СПб.: СПбГУ, – 2012. – 65 с.
8. Якуба Я. О. Изучение медиатекста в семиотике: методологические аспекты. – № 14. – М, 2013. – С. 33.

**НАУКОВА ФІЛОЛОГІЧНА
ОРГАНІЗАЦІЯ «ЛОГОС»**

**Міжнародна
науково-практична конференція**

**«СУЧАСНІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ
ПРЕДСТАВНИКІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ
НАУК ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК
МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ»**

10–11 квітня 2020 р.

м. Львів

УДК 001.8:80(063)
С91

С91 Сучасні наукові дослідження представників філологічних наук та їхній вплив на розвиток мови та літератури : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: м. Львів, 10–11 квітня 2020 р. – Львів: ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2020. – 144 с.

Видається в авторській редакції. Редакційна колегія Наукової філологічної організації «ЛОГОС» не завжди поділяє погляди, думки, ідеї авторів та не несе відповідальності за зміст матеріалів, наданих авторами для публікації.

У виданні зібрані тези, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасні наукові дослідження представників філологічних наук та їхній вплив на розвиток мови та літератури».

УДК 001.8:80(063)